

Το δικαίωμα πρόσβασης του κοινού στα έγγραφα του
Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου των
Υπουργών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Αρχές, όροι και περιορισμοί

Χρηματοδότηση

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.

Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons

Ο Κανονισμός 1049/2001

- Το ζήτημα της πρόσβασης του κοινού στα έγγραφα δεν αποτελούσε αντικείμενο των αρχικών συνθηκών της ΕΚΑΧ (Ευρωπαϊκή Κοινοπραξία Άνθρακα και Χάλυβα) και της ΕΚΑΕ (Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας)
- Για πρώτη φορά το ζήτημα ρυθμίστηκε με τον παρόντα Κανονισμό

Ο Κανονισμός 1049/2001

- Το δικαίωμα αυτό έλκει την προέλευσή του από την έννοια της Διαφάνειας
- Η Διαφάνεια εξασφαλίζει την μεγαλύτερη συμμετοχή των πολιτών στην διαδικασία λήψης αποφάσεων ενώ παράλληλα εγγυάται την νομιμότητα, αποτελεσματικότητα και υπευθυνότητα της διοίκησης.

Ο Κανονισμός 1049/2001

- Η πρόσβαση αφορά έγγραφα τα οποία παράγουν τα θεσμικά όργανα ως νομοθέτες ή κατόπιν εκχώρησης εξουσιών
- Επίσης αφορά έγγραφα σχετικά με την κοινή εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας καθώς και την αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις.

Ο Κανονισμός 1049/2001

- Η πρόσβαση αφορά επίσης έγγραφα που παραλαμβάνονται από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ.
- Ωστόσο, το κράτος-μέλος μπορεί να ζητήσει από την ΕΕ, να μη κοινοποιήσει ορισμένα έγγραφα που το αφορούν χωρίς την προηγούμενη συγκατάθεσή του.

Ο Κανονισμός 1049/2001

- Ο Κανονισμός εισάγει την έννοια του ευαίσθητου περιεχομένου των εγγράφων. Τα έγγραφα αυτά πρέπει να τυγχάνουν ειδικής μεταχείρισης.
- Επίσης προβλέπει την προστασία των εγγράφων που αφορούν εσωτερικές γνωμοδοτήσεις και διαβουλεύσεις σε θέματα που δεν έχει ακόμη αποφασίσει η ΕΕ

Έννοιες

- «Έγγραφο» : οποιοδήποτε περιεχόμενο ανεξάρτητα από το χρησιμοποιηθέν υπόθεμα (χαρτί, ηλεκτρονική μορφή, οπτική ή οπτικοακουστική μορφή)
- «Τρίτος» : κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, εκτός του αρμοδίου οργάνου, συμπεριλαμβανομένων και των κρατών- μελών ή άλλων εξωκοινοτικών θεσμών και φορέων καθώς και των τρίτων κρατών

Εξαιρέσεις

Τα κοινοτικά όργανα μπορούν να αρνηθούν την πρόσβαση σε έγγραφα εάν θίγεται

- Το δημόσιο συμφέρον
- Η ιδιωτική ζωή του ατόμου
- Εμπορικά συμφέροντα φυσικού ή νομικού προσώπου

Εξαιρέσεις

Επίσης τα κοινοτικά όργανα μπορούν να αρνηθούν την πρόσβαση σε έγγραφα που αφορούν:

- Δικαστικές διαδικασίες και παροχή νομικών συμβουλών
- Επιθεωρήσεις, έρευνες και οικονομικούς ελέγχους

Εξαιρέσεις

Το δημόσιο συμφέρον μπορεί να αφορά έγγραφα σχετικά με:

- Την δημόσια ασφάλεια
- Την άμυνα και τις στρατιωτικές υποθέσεις
- Τις διεθνείς σχέσεις
- Τη δημοσιονομική, νομισματική ή οικονομική πολιτική της Κοινότητας ή ενός κράτους μέλους

Εξαιρέσεις

- Η Κοινότητα μπορεί να αρνηθεί την πρόσβαση σε έγγραφα που έχουν συνταχθεί για εσωτερική χρήση (δηλαδή προκαταρκτικές διαβουλεύσεις)
- Σε έγγραφα που έχουν παραληφθεί από το κοινοτικό όργανο και αφορούν θέμα για το οποίο δεν έχει ληφθεί απόφαση

Εξαιρέσεις

- Προκειμένου περί εγγράφων τρίτων που τηρεί το κοινοτικό όργανο, θα πρέπει πριν την διάθεσή τους να γίνει να γίνει διαβούλευση με τον τρίτο προκειμένου να διαπιστωθεί εάν το έγγραφο εμπίπτει σε μία από τις παραπάνω απαγορεύσεις, εκτός εάν αυτό είναι προφανές.
- Μπορεί ωστόσο, ένα κράτος μέλος να ζητήσει από το κοινοτικό όργανο να μην δημοσιοποιήσει ένα έγγραφο χωρίς την προηγούμενη συγκατάθεσή του

Εξαιρέσεις

- Οι εξαιρέσεις δεν μπορεί να διαρκέσουν για περίοδο μεγαλύτερη των 30 ετών εκτός εάν αφορούν την ιδιωτική ζωή ή εμπορικά καθώς και στην περίπτωση ευαίσθητων εγγράφων, όπου μπορεί η απαγόρευση πρόσβασης να διαρκέσει και πλέον των 30 ετών
- «Ευαίσθητα έγγραφα» είναι τα έγγραφα που προέρχονται από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη, τρίτα κράτη και διεθνείς οργανισμούς και τα οποία είναι χαρακτηρισμένα ως άκρως απόρρητα, απόρρητα και εμπιστευτικά

Μητρώα

- Κάθε θεσμικό όργανο παρέχει πρόσβαση σε μητρώο εγγράφων που έχει ηλεκτρονική μορφή
- Επίσης προβλέπεται δυνατότητα πρόσβασης με ηλεκτρονική μορφή

Επίσημη Εφημερίδα

Στην επίσημη εφημερίδα της ΕΕ δημοσιεύονται:

- Οι προτάσεις της Επιτροπής
- Οι κοινές θέσεις (θέσεις του Συμβουλίου μετά την κοινοποίηση των απόψεων του ΕΚ)
- Οι αιτιολογικές εκθέσεις των κοινών θέσεων
- Οι διεθνείς συμφωνίες
- Οι συμβάσεις

Πρόσβαση και δικαιώματα παραγωγού

- Η πρόσβαση στα έγγραφα δεν επηρεάζει τα δικαιώματα του παραγωγού του έγγραφου, ο οποίος μπορεί να περιορίσει το δικαίωμα τρίτου να προβεί σε αναπαραγωγή του εγγράφου

Εκθέσεις

- Κάθε όργανο της ΕΕ δημοσιεύει ετήσια έκθεση με τον αριθμό των περιπτώσεων στις οποίες αρνήθηκε την πρόσβαση και τους λόγους της άρνησης. Επίσης δημοσιεύει τον αριθμό των ευαίσθητων εγγράφων που δεν καταχωρήθηκαν στο μητρώο.

- Το 2009 έχουμε μία αναδιατύπωση του Κανονισμού για την πρόσβαση (2001). Τα κυριότερα καινούργια στοιχεία που περιλαμβάνει αυτή η αναδιατύπωση έχουν ως εξής:
- Προβλέπεται πρόσβαση και στους οργανισμούς και φορείς που έχουν συστήσει τα θεσμικά όργανα της ΕΕ
- Προβλέπεται πρόσβαση και για τις ενώσεις νομικών ή φυσικών προσώπων
- Προβλέπεται δυνατότητα πρόσβασης σε μηχανισμούς και διαδικασίες σε περίπτωση παράβασης
- Προβλέπεται προσαρμογή των λειτουργιών ανάκτησης πληροφοριών ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στα αιτήματα του κοινού
- Προβάνει στην διάκριση σε διαβαθμισμένα, (στα έγγραφα αυτά προστίθεται μία καινούργια κατηγορία, εκείνη των εγγράφων περιορισμένης πρόσβασης) νομοθετικά, μη νομοθετικά και διοικητικά έγγραφα
- Προβλέπεται πρόσβαση σε έγγραφα με προσωπικά δεδομένα εάν αξιολογείται ότι υπερτερεί το δημόσιο συμφέρον

Είδη εγγράφων

- Τομέας 3 (νομοθεσία)
 - L Οδηγίες (Directives)
 - R Κανονισμοί (Regulations)
 - D Αποφάσεις (Decisions)
- Τομέας 5 (προπαρασκευαστικές πράξεις)
 - PC Νομοθετικές προτάσεις από την Επιτροπή (Νομοθετική πρωτοβουλία)
 - COM Προτάσεις και άλλες πράξεις που υιοθετούνται στο πλαίσιο της νομοθετικής διαδικασίας
 - JOIN Κοινές θέσεις, εκθέσεις, λευκή ή πράσινη βίβλος
 - SWD ή SEC κείμενα εργασίας

Η αρίθμηση των εγγράφων

- Ο πρώτος αριθμός αναφέρεται στον τομέα (sector) που αντιστοιχεί το έγγραφο . Οι τομείς είναι 12. Οι επόμενοι τέσσερις αριθμοί αντιστοιχούν στο έτος . Το επόμενο γράμμα (ή τα επόμενα δύο γράμματα) αντιστοιχεί στο είδος του εγγράφου. Οι τελευταίοι τέσσερις αριθμοί αντιστοιχούν στον αριθμό του εγγράφου.

Οι τομείς (sectors)

- Ο κάθε τομέας περιλαμβάνει αριθμό γραμμάτων που αντιστοιχούν στην ταξινόμηση των εγγράφων π.χ. το γράμμα J αναφέρεται στην προσχώρηση της Κροατίας (2012) και περιλαμβάνεται στον τομέα 1 (Συνθήκες)
- 1. Συνθήκες (που αφορούν την ΕΕ)
- 2. Διεθνείς συμβάσεις
- 3. Νομοθεσία
- 4. Συμπληρωματική νομοθεσία (αφορά αποφάσεις των εκπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών και συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών)
- 5. Προπαρασκευαστικές πράξεις (Κοινές θέσεις, κωδικοποιήσεις, συστάσεις κλπ)
- 6. Νομολογία
- 7. Εθνικά νομοθετικά μέτρα ενσωμάτωσης Οδηγιών
- 8. Μεταφράσεις νομοθεσίας στις γλώσσες των κρατών μελών
- 9. Κοινοβουλευτικές ερωτήσεις
- 10. Ανεπίσημα κωδικοποιημένα κείμενα (consolidation)
- 11. Έγγραφα ΕFTA (European Free Trade Association)
- 12. Επίσημη εφημερίδα

